

bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180, of. 404,
MD-2004, Chișinău, Republica Moldova / Republic of Moldova
бул. Штефан чел Маре 180, оф. 404,
MD-2004, Кишинёв, Республика Молдова
+373 22 212 817; info@egalitate.md; www.egalitate.md

DECIZIE
din 24 august 2023
cauza nr. 198/22

Membrii Consiliului participanți la ședința de deliberare:

Ian FELDMAN – președinte
Andrei BRIGHIDIN – membru
Victorina LUCA – membră
Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru

au examinat, în ședință de audieri publică, susținerile scrise și verbale ale
petiționarului: AAAA, reprezentat de BBBB,
reclamațiilor: redactorul-șef al portalului „CCC” DDDD, moderatorii postului de internet -
televiziune „EEEE” FFFF și GGGG, **și**
au deliberat, în ședință închisă, cu privire la următoarele.

I. Obiectul plângerii

Presupusa discriminare pe criteriile de cetățenie, origine națională, origine etnică, limbă, religie sau convingeri și apartenență politică.

II. Admisibilitatea obiectului plângerii

- 2.1. Plângerea corespunde parțial cerințelor art. 13, și ridică anumite excepții de restituire și prevăzute de art. 14 alin. (1) și nu ridică excepțiile de inadmisibilitate prevăzute de art. 14¹ alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012.
- 2.2. Consiliul restituie petiționarului plângerea în partea privind faptele de instigare la discriminare manifestate de reclamați față de HHHH și SSSS, fostul Președinte al KKKK, deoarece a fost depusă de petiționar în interesul altor persoane fără acordul acestora, fapt ce contravine art. 14 alin. (1) lit. b) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012.

III. Susținerile părților

Alegațiile petiționarului

- 3.1 Petiționarul, în calitate de persoană interesată, solicită Consiliului să studieze și evalueze acțiunile redacției postului de internet-televiziune „EEEE”, precum și a conducerii acestuia în persoana dlui FFFF și DDDD, care fac parte din sursa media și portalului informațional-politic amplasat pe site-ul „CCCC”.
- 3.2 Petiționarul afirmă că de mai bine de jumătate de an, postul de internet-televiziune „EEEE” pe același canal de „YouTube” difuzează informații care discriminează pe criteriile de naționalitate, religie și apartenență politică rușii, cetățenii Rusiei, precum și o parte a locuitorilor Republicii Moldova. Petiționarul susține că prin intermediul postului de internet-televiziune „EEEE”, moderatorii DDDD și GGGG, distribuie dezinformare și își permit declarații insultătoare și umilitoare.
- 3.3 Petiționarul, ca confirmare a celor relatate, evidențiază următoarele fragmente din programele televizate ale acestora:
  - 1) Programul televizat a lui DDDD „LLLL” din 07 iunie 2022 «MMMM», link - [NNNN](#) - fragmentul 11:08-11:12: «OOOO», aici DDDD folosește în mod intenționat cuvintele

„рашист”, „рашистский” pentru ca publicul să facă asociația naționalității ruse, a Rusiei cu Germania nazistă și ideologia nazistă. Petiționarul susține că acest fragment este un exemplu de utilizare de către moderatori a cuvintelor pe care le folosesc în mod constant. În fragmentul 29:55: «PPPP» DDDD insultă orice persoană care crede în resursele informaționale rusești. În fragmentul 30:40-30:50: «RRRR» DDDD insultă și calomniază o organizație religioasă, fără a prezenta dovezi, făcând o legătură a acțiunilor acesteia cu activitățile FSB-ului din Rusia. În fragmentul 31:33-32:12: «IIII» DDDD jignește HHHH și credincioșii ortodocși, accentuând în mod nefondat implicarea HHHH într-un gen de activitate ne specific organizației religioase, lezând astfel sentimentele credincioșilor ortodocși. În fragmentul 49:00: «TTTT» DDDD îl insultă pe SSSS.

2) Programul televizat a lui GGGG «QQQQ» din 07 septembrie 2022 «TTTT», link - [VVVV](#) - în fragmentul din ora 17:15 interlocutorul lui GGGG numește Ungaria «WWW». În fragmentul din ora 21:45 interlocutorul lui GGGG numește rușii «III».

3) Programul televizat a lui GGGG «QQQQ» din 07 septembrie 2022 «AAÂÂ», link - [JJJJ](#) - în fragmentul din ora 12:35 moderatorul GGGG jignește HHHH declarând că HHHH «...XXXX» fără dovezi, acuză HHHH că a aprobat încălcarea poruncilor creștine și săvârșirea unor infracțiuni. Petiționarul mai afirmă că moderatorul pe tot parcursul programului jignește sentimentele credincioșilor ortodocși.

- 3.4 În final, petiționarul solicită Consiliului evaluarea acțiunilor moderatorilor și redacției postului de internet-televizare „EEEE”, care promovează ideile de superioritate națională, rasială, religioasă, își permit declarații calomnioase și ofensive împotriva oficialilor și a altor persoane în baza opiniilor/convingerilor lor politice și religioase. Petiționarul totodată solicită la examinarea dovezilor privind activitățile ilegale ale moderatorilor și redacției postului vizat să fie luate în considerare nu numai fragmentele selectate prezentate, ci și materialele publicate pe site-ul web în ultimele șase luni.
- 3.5 Ca răspuns la scrisoarea de concretizare a Consiliului nr. ȘȘȘȘ din 16.11.2022, petiționarul a completat plângerea cu următoarele relatări.
- 3.6 Petiționarul afirmă că a depus plângerea în nume propriu și din interes personal, deoarece este creștin ortodox și consideră că acțiunile și declarațiile redactorilor și moderatorilor sursei media „CCCC”, poartă un caracter discriminator și îi lezează sentimentele de creștin ortodox. Petiționarul mai afirmă că această discriminare este înfăptuită prin prisma insultării HHHH ca parte a ortodoxiei.
- 3.7 Petiționarul a explicat că cuvintele „рашист” și „рашистский” nu există în limba rusă, aceste cuvinte au fost inventate în anul 2008 prin fuzionarea cuvintelor „фашизм”, „фашист” și „russia” (a se citi "паша") pentru a face oamenii să asocieze Rusia cu fascismul, fapt care este o manifestare a discriminării.
- 3.8 De asemenea, petiționarul menționează că moderatorul DDDD, numindu-i „idioti” pe cei care „cred Rusiei”, îl insultă pe el și pe alți susținători ai Rusiei pe criteriu de apartenență politică.
- 3.9 Petiționarul a reiterat solicitarea de evaluare de către Consiliu a acțiunilor moderatorilor și redacției postului de internet-televizare „EEEE”, precum și a altor materiale ne reflectate în plângere ce conțin insulte și discriminare.

Susținerile reclamatului: redactorul-șef al CCCC, DDDD

- 3.10 Reclamatul susține că în afirmațiile făcute de petiționar nu sunt fapte de discriminare și canalul de internet vizat niciodată nu s-a ocupat și nu intenționează să se ocupe de discriminarea grupurilor etnice sau orice alte grupuri.
- 3.11 Reclamatul menționează că într-adevăr pe portalul informațional-politic critică dur agresiunea armatei ruse împotriva statului suveran Ucraina, precum și declarațiile unor politicieni și militari ruși privind posibila acaparare a unei părți sau a întregului teritoriu al Republicii Moldova. Totodată, reclamatul menționează că, uneori vorbesc într-o manieră satirică, ironică pe care unii oameni o pot percepe ca pe o insultă la adresa unor personaje politice și a unor persoane foarte cunoscute. Uneori îi critică pe membrii clasei politice moldovenești și le ridiculizează viciile. Deseori numesc autoritățile din regiunea nerecunoscută Transnistria drept un regim banditesc și spun că unii membri ai bisericii sunt departe de Dumnezeu și au activități incompatibile cu slujirea lor duhovnicească.
- 3.12 Reclamatul afirmă că expunerile menționate, sunt aprecierile lor de valoare ca experți și poziția lor civică, care nu are nimic cu discriminarea. Totodată, reclamatul notează că este deosebit de ciudat să audă că ar fi discriminat cetățenii vorbitori de limbă rusă din țară, dacă

de luat în considerație că toate programele lor sunt difuzate în limba rusă și că limba rusă e limba de comunicare pentru întregul lor colectiv.

- 3.13 Reclamatul consideră plângerea petiționarului, locuitorului regiunii din stânga Nistrului, ca fiind o încercare de a exercita presiuni asupra site-ului, astfel încât să spună ceea ce le place autorităților de la Tiraspol.
- 3.14 În final, reclamatul remarcă că în plângerea petiționarului nu există nici un fapt de discriminare, ceea ce denotă că autorul plângerii nu înțelege sensul cuvântului discriminare și încearcă să prezinte poziția lor civică activă și critică a unor personaje politice și de altă natură drept acțiuni discriminatorii.

Susținerile reclamatului: moderatorul postului de internet - televiziune „EEEE”, FFFF

- 3.15 Referitor la utilizarea termenului „рашизм” reclamatul susține că acesta (rusizm, fascism rusesc, *engl.* rashism, ruscism) este un termen folosit de mai mulți cercetători, politicieni și jurnaliști pentru a descrie ideologia, practicile sociale și regimul politic din Rusia post-sovietică. „Rashismul” pune accentul pe natura agresivă a regimului politic, a politicii externe expansioniste, ultranaționalismul, cultul personalității și șovinismul. Reclamatul consideră că acest termen corespunde politicilor represive (în interiorul Rusiei) și agresive (pe teritoriul Ucrainei), aplicate astăzi de regimul lui Putin și dacă petiționarul face asocieri cu „Germania nazistă”, atunci el însuși își dă seama că există mari coincidențe.
- 3.16 Referitor la utilizarea declarației „PPPP” care după părerea petiționarului insultă persoanele care cred în sursele informaționale rusești, reclamatul afirmă că nu e o insultă, ci e o constatare a faptelor.
- 3.17 Referitor la utilizarea în una din emisiuni a citatului: „RRRR”, care din considerentul petiționarului insultă și calomniază o organizație religioasă, reclamatul exprimă dezacordul cu cele invocate și menționează că HHHH se mândrește cu acțiunile sale asemănătoare cu activitățile efectuate de FSB-ul Rusiei.
- 3.18 Referitor la citatul utilizat: „IIII”, reclamatul afirmă că este bine cunoscut faptul că HHHH deținea o licență pentru furnizarea de alcool și țigări în Rusia, iar în Ucraina, această HHHH colecta date cu privire la agenți. Reclamatul a mai precizat că în ceea ce privește atitudinea față de religie, nu poate exista o organizație cu adevărat religioasă care să susțină războiul din Ucraina.
- 3.19 Referitor la faptul că SSSS într-una dintre emisiuni a fost numit „TTTT” reclamatul susține că este un nume blând, deoarece după părerea lui, ultimul este un criminal și un terorist, care va fi cu siguranță judecat de un tribunal internațional.
- 3.20 Referitor la numirea în una din emisiuni a Ungariei „фашисты недолеченные” reclamatul afirmă că, trecutul fascist al Ungariei este bine cunoscut, iar politica de susținere a agresiunii lui Putin în Ucraina, arată clar că, nu totul este în regulă în această țară și exprimă speranța că doar e la nivelul conducerii.

Susținerile reclamatului: moderatorul postului de internet - televiziune „EEEE”, GGGG

- 3.21 Reclamatul susține că, faptele invocate în plângere sunt absurde și nu corespund realității, deoarece scopul emisiunilor pe care le prezintă este curmarea oricărei discriminări și demascarea relatărilor propagandiste a Kremlinului, care în prezent desfășoară un genocid în Ucraina și duce un război informațional hibrid în Moldova.
- 3.22 Referitor la interviul cu ТТТТ, un cunoscut jurnalist ucrainean și rus, apărător al drepturilor omului, reclamatul menționează că cuvintele lui ТТТТ sunt ușor de înțeles și au o tentă emoțională, care poate părea ofensatoare pentru cineva, dar nu au conținut apeluri la discriminare împotriva vreunui grup. Reclamatul remarcă că cuvântul „кацап”, prin care sunt numiți în Moldova, din timpuri străvechi, coloniștii-migranți de credință ortodoxă veche, nu este discriminatoriu. Mai mult, conversația cu ТТТТ, a avut loc în direct și nu s-au auzit apeluri la discriminare sau sloganuri naționaliste.
- 3.23 Cu referire la declarațiile sale despre HHHH, reclamatul susține că în discursul lui nu există discriminare sau apeluri la discriminare împotriva credincioșilor acestei confesiuni, iar dovadă celor relatate în cadrul emisiunii sunt cuvintele patriarhului YYYY, care a spus că Rusia a început un război cu Ucraina pentru excluderea paradelor „gay” în Donbass și multe alte declarații ale unor oficiali de top ai HHHH. De asemenea, reclamatul menționează că întrebarea dacă HHHH este o biserică creștină sau o structură satanică este pur teologică și trebuie să fie discutată de comunitatea de experți.

- 3.24 Urmare celor relatate, reclamatul susține că plângerea petiționarului este lipsită de logică, deoarece dezacordul cu opinia cuiva nu este un motiv pentru a-ți acuza oponentul de discriminare. Reclamatul accentuează că, discriminarea are criterii clare - apeluri pentru concediere, evacuare, îngrădirea drepturilor și nici un grup de naționalitate, etnic, rasial, de gen sau de altă natură nu a fost vreodată menționat în discursurile lui. Totodată, reclamatul consideră acuzația de discriminare a grupului „vorbitor de limbă rusă” una absurdă, deoarece în Moldova limba rusă este vorbită de 99% din populație și el însuși este vorbitor de limbă rusă și deci nu poate să facă apeluri la discriminarea sa.

IV. Dreptul relevant

- 4.1 **Constituția Republicii Moldova, art. 16 alin. (2)** Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială; **art. 32 alin. (1)** Oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvânt, imagine sau prin alt mijloc posibil; **alin. (2)** Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziune proprie; **alin. (3)** Sunt interzise și pedepsite prin lege contestarea și defăimarea statului și a poporului, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial, la violență publică, precum și alte manifestări ce atentează la regimul constituțional.
- 4.2 **Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 19** Orice om are dreptul la libertatea opiniilor și exprimării; acest drept include libertatea de a avea opinii fără imixtiune din afară, precum și libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei prin orice mijloace și independent de frontierele de stat.
- 4.3 **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 2 alin. (1)** Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte și să garanteze tuturor indivizilor care se găsesc pe teritoriul lor și țin de competența lor drepturile recunoscute în prezentul Pact, fără nici o deosebire, în special de rasă, culoare, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare; **art. 19 alin. (2)** Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a răspândi informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa; **alin. (3)** Exercițarea libertății de exprimare comportă obligații și răspundere specială. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: **lit. a)** respectării drepturilor sau reputației altora; **lit. b)** apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice; **art. 26** Toate persoanele sunt egale în fața legii și au, fără discriminare, dreptul la o ocrotire egală din partea legii. În această privință legea trebuie să interzică orice discriminare și să garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, în special de rasă, culoare, sex, limbă, religie, opinie politică sau orice altă opinie, origine națională sau socială, avere, naștere sau întemeiată pe orice altă împrejurare.
- 4.4 **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (CEDO), art. 10 alin. (1)** Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare; **alin. (2)** Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești; **art. 14** Exercițarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.
- 4.5 **Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza Seurot c. Franței (Cererea nr. 57383/00), 18.05.2004**, Curtea a stabilit că nu există niciun dubiu că orice afirmație

- îndreptată împotriva valorilor fundamentale ale Convenției va fi scoasă conform art. 17 [interzicerea abuzului de drept] de sub protecția conferită de art. 10 [libertatea de exprimare].
- 4.6 **Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cauza Erbakan c. Turciei (Cererea nr. 59405/00), 06.07.2006 par. 64** Curtea a subliniat că combaterea tuturor formelor de intoleranță face parte integrantă din protecția drepturilor omului și că este extrem de important ca politicienii, în discursurile lor publice, să evite difuzarea unor afirmații care pot să favorizeze intoleranța.
- 4.7 **Recomandarea nr. R (97) 21 a Comitetului de Miniștri către statele membre cu privire la „Discursul instigator la ură”, „discursul instigator la ură”** se referă la toate formele de exprimare care propagă, incită, promovează sau justifică ura rasială, xenofobia, antisemitismul sau alte forme de ură fondate pe intoleranță, inclusiv intoleranța care se exprimă sub formă de naționalism agresiv și de etnocentrism, de discriminare și ostilitate față de minorități, imigranți și persoane provenite din imigrație.
- 4.8 **Recomandarea CM/Rec(2022)16 al Comitetului de Miniștri către statele membre privind combaterea discursului instigator la ură, pct. 2** În sensul prezentei recomandări, prin discurs instigator la ură se înțeleg toate tipurile de expresii care incită, promovează, răspândesc sau justifică violența, ura sau discriminarea împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane, sau care le denigrează, din cauza caracteristicii personale reale sau atribuite ori statut, cum ar fi “rasa”, culoare, limbă, religie, naționalitate, origine națională sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, identitate de gen și orientare sexuală; **pct. 3** Întrucât discursurile instigatoare la ură acoperă o serie de expresii instigatoare la ură care variază în funcție de gravitatea lor, de prejudiciul pe care îl provoacă și de impactul lor asupra membrilor anumitor grupuri în diferite contexte, statele membre ar trebui să se asigure că există o serie de măsuri calibrate corespunzător pentru a preveni în mod eficient și combate discursul instigator la ură. O astfel de abordare cuprinzătoare ar trebui să fie pe deplin aliniată cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului; **pct. 4** La evaluarea gravității discursului instigator la ură și la determinarea tipului de răspundere, dacă este cazul, care ar trebui aplicată oricărei expresii specifice, autoritățile statelor membre și alte părți interesate ar trebui, urmând îndrumările oferite de jurisprudența relevantă a Curții, să ia în considerare următorii factori și interacțiunea dintre ei: conținutul discursului; contextul politic și social la momentul exprimării; intenția vorbitorului; rolul și statutul vorbitorului în societate; modul în care discursul este difuzat sau amplificat; capacitatea discursului de a provoca consecințe dăunătoare, inclusiv iminența unor astfel de consecințe; natura și dimensiunea audienței și caracteristicile grupului vizat.
- 4.9 **Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, art. 1 alin. (1)** Scopul legii este prevenirea și combaterea discriminării, precum și asigurarea egalității tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția Republicii Moldova în sferile politică, economică, socială, culturală și alte sfere ale vieții, fără deosebire de rasă, culoare, origine națională, etnică și socială, statut social, cetățenie, limbă, religie sau convingeri, vârstă, sex, identitate de gen, statut matrimonial, orientare sexuală, dizabilitate, stare de sănătate, statut HIV, opinie, apartenență politică, avere, naștere sau orice alt criteriu; **art. 2 discriminare** – orice deosebire, excludere, restricție ori preferință în drepturi și libertăți, interese legitime și beneficii ale persoanei sau ale unui grup de persoane, precum și susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse, în afară de cazul în care acestea se justifică în mod obiectiv și rezonabil, printr-un scop legitim și dacă mijloacele de atingere a aceluși scop sunt proporționale, adecvate și necesare, *instigare la discriminare* – orice comportament prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată în scopul discriminării unei terțe persoane pe baza criteriilor protejate, reale sau presupuse; **art. 3** subiecți în domeniul discriminării sunt persoanele fizice și juridice din domeniul public și privat; **art. 4** Formele grave ale discriminării sunt: **lit. b)** susținerea discriminării prin intermediul mijloacelor de informare în masă; **lit. g)** discriminarea săvârșită asupra unui grup de persoane; **art. 12 alin. (1) lit. i)** Consiliul examinează plângerile privind discriminarea; **art. 15 alin. (1)** Sarcina de a proba că fapta în cauză nu constituie o discriminare revine persoanelor despre care se presupune că a comis fapta.
- 4.10 **Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012, pct. 56.** Petiționarul sau, după caz, persoana interesată trebuie să prezinte fapte și eventuale probe care susțin plângerea, iar reclamatului îi revine sarcina de a proba că faptele nu constituie discriminare.

- 4.11 **Legea cu privire la libertatea de exprimare nr. 64/2010, art. 3 alin. (1)** Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de a căuta, de a primi și de a comunica fapte și idei; **alin. (2)** Libertatea de exprimare protejează atât conținutul, cât și forma informației exprimate, inclusiv a informației care ofensează, șochează sau deranjează; **alin. (3)** Exercițarea libertății de exprimare poate fi supusă unor restrângeri prevăzute de lege, necesare într-o societate democratică pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, pentru a apăra ordinea și a preveni infracțiunile, pentru a proteja sănătatea și morala, reputația sau drepturile altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești; **alin. (5)** garanțiile privind libertatea de exprimare nu se extind asupra discursurilor care incită la ură sau la violență.

V. În concluzie, Consiliul reține următoarele

- 5.1 Examinând revindcărilor invocate de petiționar, Consiliul reține că urmează să aprecieze dacă discursurile și comportamentul reclamațiilor pot fi calificate drept fapte de discriminare pe criteriile de cetățenie, origine națională, origine etnică, limbă, religie sau convingeri și apartenență politică.
- 5.2 Consiliul reamintește că discriminarea, în sensul noțiunii prevăzute de Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, este caracterizată și prin „susținerea comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile protejate, reale sau presupuse”.
- 5.3 Analizând susținerile petiționarului, Consiliul stabilește că prezumția discriminării pe criteriile de origine națională și origine etnică a fost instituită. Consiliul a reținut spre apreciere următoarele expresii folosite de TTTT, interlocutorul lui GGGG, în cadrul emisiunilor difuzate: a spus că „OOOO”, a numit Ungaria, cu referire la persoanele din Ungaria, „фашисты недолеченные” și a numit persoanele de origine etnică rusă „ИИИ”. Consiliul prezumă că efectul acestei acțiuni - evidențierea originii naționale și etniei într-un context negativ, ar constitui stigmatizarea grupului vizat, perpetuarea prejudecăților negative care inundă societatea și instigă la discriminare și ură față de alte națiuni și etnii. Consiliul ia act că grupul țintit de această acțiune sunt persoanele de origine națională ungară și persoanele de origine etnică rusă. Totodată, Consiliul notează că impactul reportajelor este unul grav din considerentul că au fost răspândite prin intermediul mijloacelor de informare în masă. Consiliul este de părere că mesajele reținute ar putea fi considerate drept presiune, influență sau îndemn, care au drept scop sau efect discriminarea unui grup de persoane pe baza unui criteriu protejat. De asemenea, Consiliul a stabilit faptul că criteriile protejate incidente speței sunt origine națională și origine etnică, or reclamații au susținut tacit discursul invitatului referitor la persoanele din Ungaria și la persoanele de origine etnică rusă, petiționarul asimilându-se cu ultima și acționând în interesul comunității ungare ca persoana interesată.
- 5.4 Referitor la criteriile protejate invocate de petiționar: limbă, religie sau convingeri și apartenență politică, Consiliul, prin scrisoarea nr. 03/1636 din 16.11.2022, a solicitat argumentarea și prezentarea probelor în vederea susținerii aplicabilității acestora. La data de 21 noiembrie 2022, Consiliul a recepționat răspunsul petiționarului și a constatat lipsa argumentării și probelor în vederea susținerii criteriilor invocate. Consiliul reiterează că, nu este suficientă doar invocarea unui criteriu protejat, ci este necesară argumentarea și prezentarea dovezilor ce confirmă existența acestuia. Având în vedere cele expuse mai sus, Consiliul nu poate institui prezumția discriminării în privința criteriilor protejate de limbă, religie sau convingeri și apartenență politică.
- 5.5 Conform art. 15 alin. (1) din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121/2012, sarcina de a proba că faptele în cauză nu constituie discriminare revine persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta discriminatorie. Consiliul urmează să aprecieze caracterul comportamentului deplâns din perspectiva amplitudinii acestuia într-un context anumit, efectului asupra publicului și gradului de determinare a publicului la acțiuni discriminatorii.
- 5.6 În susținerea poziției, reclamații au notat că afirmațiile exprimate în materialul video pe postul de internet-televiziune menționat, nu reprezintă discriminare, dar o relatare și apreciere a evenimentelor produse în alte state cu exercitarea dreptului la libertatea de exprimare. Reclamanții au afirmat că expunerile menționate, sunt aprecierile lor de valoare ca experți și poziția lor civică. Referitor la utilizarea termenului „рашизм” reclamații au susținut că este un termen folosit de mai mulți cercetători, politicieni și jurnaliști pentru a descrie ideologia, practicile sociale și regimul politic din Rusia post-sovietică. „Rashismul” pune accentul pe

natura agresivă a regimului politic, a politicii externe expansioniste, ultranaționalism, cultul personalității și șovinism. Reclamații au considerat că acest termen corespunde politicilor represive (în interiorul Rusiei) și agresive (pe teritoriul Ucrainei), aplicate astăzi de regimul lui Putin. Referitor la utilizarea declarației „PPPP”, reclamații afirmă că nu e o insultă, ci e o constatare a faptelor. Referitor la interviul cu ТТТТ, reclamații au menționat că cuvintele lui au o tentă emoțională, care poate părea ofensatoare pentru cineva, dar nu au conținut apeluri la discriminare împotriva vreunui grup. Reclamații au remarcat că cuvântul „кацап”, prin care sunt numiți în Moldova, din timpuri străvechi, coloniștii-migranții de veche credință ortodoxă, nu este discriminatoriu.

- 5.7 Consiliul reamintește că libertatea de exprimare acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică (cauza *Lingens c. Austriei*, nr. 9815/82, din 08.07.1986). Cu toate acestea, Consiliul atrage atenția că nu trebuie de ignorat faptul că exercitarea acestei libertăți comportă îndatoriri și responsabilități din partea persoanelor ce își exercită dreptul la libera exprimare. Așadar, cel care își exprimă opiniile trebuie să manifeste prudență în anumite domenii ce devin sensibile dacă sunt articulate într-un anumit context. Deși libertatea de exprimare este una din libertățile fundamentale ale omului, aceasta nu este una absolută. Consiliul notează că libertatea de exprimare poate și trebuie să fie restrânsă atunci când formele de exprimare a ideii, informației sau opiniei capătă forma unui discurs instigator la discriminare. Cu alte cuvinte, opiniile exprimate public care instigă la discriminare nu beneficiază de protecția art. 19 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, art. 10 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și nici de Legea nr. 64/2010 cu privire la libertatea de exprimare. Invocarea libertății de exprimare în apărarea acestor afirmații ar constitui o distorsionare a conținutului normativ al acestui drept.
- 5.8 Prin urmare, atunci când se pune problema stabilirii în ce măsură declarațiile exprimate corespund standardelor în materie de nediscriminare, Consiliul aplică un set de criterii, printre care: substanța mesajului transmis, calitatea vorbitorului și influența acestuia, vulnerabilitatea auditoriului, diseminarea și impactul potențial, contextul social care amplifică tensiuni existente în societate. Consiliul ia act de faptul că reclamații au ales să distribuie materialul contestat pe o platformă populară „UUUU” cu un număr mare de utilizatori și prin site-ul web [CCCC](#). Din aceste considerente, Consiliul admite că până la momentul audierilor acesta a fost vizualizat de un număr mare de persoane.
- 5.9 Aplicând criteriul de origine națională enunțat circumstanțelor speței, Consiliul reține că redactorul-șef al portalului și moderatorii postului de internet - televiziune „EEEE” au distribuit pe platforma UUUU, în contextul difuzării știrilor referitoare la situația politică din interiorul Federației Ruse, evenimentele care după părerea lor au facilitat conflictul militar de pe teritoriul Ucrainei, un material video în care interlocutorul reclamațiilor își exprimă dezacordul față de aceste evenimente în privința căruia utilizează sintagma „rashisti”. Consiliul a reținut explicațiile reclamațiilor precum că noțiunea „рашизм” (rashism / ruscism / rașîsm, etc.) este folosită pentru a descrie ideologia, practicile sociale și natura regimului politic actual din Federația Rusă. Consiliul conchide că această noțiune nu caracterizează originea națională a persoanelor, dar regimul politic existent în Federația Rusă. Respectiv, criteriul de origine națională nu este incident speței. Lipsa criteriului protejat, ca un element obligator al oricărei forme de discriminare, echivalează cu lipsa discriminării.
- 5.10 Analizând conținutul materialului video prezentat, Consiliul observă că discursul ia forma unui îndemn sau încurajare a publicului spre manifestarea intoleranței, deci instigării la discriminare, prin faptul că ТТТТ, interlocutorul lui GGGG, a numit persoanele din Ungaria „фашисты недолеченные” și a numit persoanele de origine etnică rusă „народом кацапов и палачом”. În această privință Consiliul subliniază că numirea persoanelor din Ungaria drept „fasciști” denotă o evidențiere a originii naționale într-un context negativ. Consiliul respinge argumentul reclamatului că cuvântul „кацап”, prin care sunt numiți în Moldova, din timpuri străvechi, coloniștii-migranți de credință ortodoxă veche, nu este discriminatoriu, or cuvântul „кацап” este format din două cuvinte „как цап” și cuvântul „цап” din limba ucraineană se traduce „țap”, respectiv „как цап” înseamnă „ca un țap”, fiind o denumire peiorativă a persoanelor de etnie rusă din secolele trecute când dâșii purtau barbă¹. Consiliul a mai reținut faptul că sintagma „народ кацапов” nu a fost folosită în context pur istoric, ci se

¹ <https://gufo.me/dict/vasmer/%D0%BA%D0%B0%D1%86%D0%B0%D0%BF>

referența la imaginea actuală a persoanelor de origine etnică rusă. Consiliul conchide că utilizarea cuvântului „кацап” împreună cu cuvântul „палач” (călău) denotă și întărește contextul negativ al expresiei. Consiliul notează că referența la origine națională și etnică în contextul negativ pune într-o lumină negativă toate persoanele aparținând comunităților vizate, aici ungară și rusă, și consolidează prejudecata negativă față de aceste persoane și comunități, atitudine care într-o societate democratică nu poate fi tolerată. Totodată, Consiliul a reținut faptul că reclamantul GGGG nu a intervenit cu o reacție negativă la declarațiile făcute de TTTT, astfel tacit exprimându-și acordul și tolerând discursul instigator la discriminare față de persoanele din Ungaria și de persoanele de origine etnică rusă. Prin urmare, Consiliul califică comportamentul reclamantului drept susținere a comportamentului discriminatoriu bazat pe criteriile de origine națională și origine etnică ceea ce reprezintă discriminare și este inadmisibilă într-o societate democratică.

- 5.11 Consiliul reamintește, de asemenea, că atunci când este pusă la dispoziția publicului o informație despre un anumit eveniment, aceasta trebuie să evite exprimările care ar putea duce, direct sau indirect, la perpetuarea stereotipurilor, stigmatizarea sau marginalizarea unor persoane sau grupuri de persoane. Consiliul accentuează că utilizarea originii naționale și/sau originii etnice în contextul descrierii unor evenimente cu conotație negativă servește drept temei pentru luarea deciziilor cu impact disproporționat asupra membrilor comunității vizate, care posibil că nu au nici o legătură cu evenimentele relatate. Evidențierea originii naționale și/sau originii etnice în reportaje, prin care se aduc la cunoștința publicului anumite fapte negative, contribuie la perpetuarea percepțiilor negative și la generalizări.
- 5.12 În final, Consiliul salută atitudinea constructivă a redactorului-șef al portalului „CCCC” în cadrul ședinței de audieri, dar și promisiunea de a întreprinde anumite acțiuni din inițiativă proprie pentru distanțarea de la expresiile instigatoare la discriminare a invitatului și pentru neadmiterea susținerii comportamentului discriminatoriu în viitor.

Astfel, conducându-se de prevederile art. 1, 2, 3, și art. 15 alin. (4) din Legea nr. 121/2012 cu privire la asigurarea egalității, coroborat cu pct. 61, 65 din Regulamentul de activitate al Consiliului pentru egalitate, aprobat prin Legea nr. 298/2012,

CONSILIUL DECIDE

1. Plângerea se restituie petiționarului în partea privind HHHH și SSSS, fostul Președinte KKKK (pct. 2.2).
2. Faptele constatate în pct. 5.9 nu reprezintă discriminare pe criteriul de origine națională.
3. Faptele constatate în pct. 5.10 – 5.11 reprezintă discriminare pe criteriile de origine națională și origine etnică.
4. Pentru repunerea comunităților vizate în drepturi, Consiliul prescrie redactorului-șef al portalului „CCCC”:
  - (i) să bruiereze sintagmele „фашисты недолеченные” și „народ кацапов и палач” din înregistrarea programului televizat «QQQQ» din 07 septembrie 2022 «TTTT»;
  - (ii) în cazul imposibilității bruierii sintagmelor menționate în pct. 3.(i) să elimine programul televizat «QQQQ» din 07 septembrie 2022 «TTTT» de pe toate canalele și platformele administrate, inclusiv UUUU și portalul „CCCC”.
5. Pentru prevenirea faptelor similare în viitor, Consiliul recomandă:
  - (i) redactorului-șef al portalului „CCCC” să adauge în politica redacțională interzicerea instigării la discriminare și susținerii comportamentului discriminatoriu, inclusiv prin obligația moderatorilor de a reacționa și a se distanța de la expresiile instigatoare la discriminare a invitaților;
  - (ii) redactorului-șef al portalului „CCCC” să informeze angajații și moderatorii portalului despre modificările introduse în politica redacțională în conformitate cu pct. 4.(i);
  - (iii) moderatorilor să se abțină de la exprimarea discursurilor instigatoare la discriminare și susținerea comportamentului discriminatoriu a invitaților.
6. Reclamații vor informa Consiliul, în termen de 30 de zile calendaristice de la recepționarea prezentei decizii privind acțiunile întreprinse pentru implementarea prescripțiilor și recomandărilor.
7. Decizia se comunică părților și va fi făcută publică pe adresa www.egalitate.md.

8. Decizia poate fi contestată, în decurs de 30 de zile de la data comunicării, direct la Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, situată pe adresa: mun. Chișinău, str. Kiev nr. 3, fără respectarea procedurii prealabile.

Membrii Consiliului care au votat decizia:

Ian FELDMAN – președinte

Andrei BRIGHIDIN – membru

Victorina LUCA – membră

Evghenii Alexandrovici GOLOȘCEAPOV – membru